

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2014 rok - założenia -

1. Uwarunkowania prawne, programowe i organizacyjne RPD 2014

Regionalny Plan Działania na rzecz Zatrudnienia (dalej RPD) opracowywany będzie zgodnie z wytycznymi art. 3 ust. 4 *Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. 2013.674). Ustawa ta zobowiązuje Samorząd Województwa do corocznego opracowywania i realizowania regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia, określającego w szczególności priorytetowe grupy bezrobotnych i innych osób, wymagających wsparcia na rynku pracy.

RPD 2014, w największej mierze opierać się będzie o Krajowy Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2012-2014 (dalej KPD). Dokument ten przyjęty został Uchwałą Nr 138/2012 przez Radę Ministrów dnia 21 sierpnia 2012 roku, z uwzględnieniem Krajowego Programu Reform *Europa 2020* (w zakresie *Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu*). Szczególna korelacja, zarówno między regionalnym planem działań, jak i działaniem krajowym, zachodzić będzie w odniesieniu do określenia grup priorytetowych, które mają być objęte działaniami na rzecz aktywizacji, tj.: osób młodych, osób powyżej 50 roku życia, kobiet, osób niepełnosprawnych oraz osób z tzw. grupy NEET¹.

Kluczowym dokumentem dla Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia w 2014 roku jest także Strategia Rozwoju Kraju do 2020 roku, stanowiąca załącznik do Uchwały Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r. (poz. 882). RPD na 2014 roku wpisować się będzie w dwa Priorytety tegoż dokumentu. Po pierwsze w Cel Strategiczny II.4. *Rozwój Kapitału Ludzkiego* w ramach, którego planowane są działania zwiększające kompetencje i kwalifikacje osób bezrobotnych oraz ich aktywność zawodową, w tym poprawę opłacalności podejmowania pierwszego zatrudnienia wśród osób młodych, wspieranie niepełnosprawnych oraz wydłużanie aktywności zawodowej osób starszych. Po drugie w Cel Strategiczny III.1. *Integracja społeczna i terytorialna*, którego dążenie skutkowałoby wzrostem zatrudnienia i poprawą dostępu do podstawowych usług publicznych (tj. wysokiej jakości edukacji, aktywnego systemu świadczeń społecznych), wśród osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Jednym z podstawowych filarów wsparcia dla gospodarki kraju jest pobudzanie i wzmacnianie na rynku pracy osób młodych (w szczególności Grupy NEET), a więc osób w wieku od 15 do 24 lat, nie uczących się i nie posiadających zatrudnienia. Bezrobotni, którzy tworzą tą zbiorowość, to osoby o ogromnym potencjale, posiadający kompetencje do pracy, którzy będąc przy tym relatywnie mobilni, mimo tego nie znajdują pracy. Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia, w oparciu o projekt Ministerstwa Rozwoju Regionalnego pn. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020², uwzględnia tę grupę w swoich założeniach na 2014 rok.

RPD 2014 wpisuje się w pięć priorytetów inwestycyjnych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego:

- Priorytet inwestycyjny 8.5 – zapewnienie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników,

¹ Ang. not in employment, education or training (*bez pracy, nauki czy szkolenia*).

² Ministerstwo Rozwoju Regionalnego – Projekt (wersja z dnia 2013-09-06).

- Priorytet inwestycyjny 8.6 – poprawa sytuacji osób młodych na rynku pracy oraz zwiększanie przedsiębiorczości osób, które nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu (Grupa NEET),
- Priorytet inwestycyjny 8.8 – opracowanie i wdrażanie zmian w zakresie monitorowania wynagrodzenia kobiet i mężczyzn, wyrównywania szans płci na rynku pracy oraz implementowania modelu godzenia życia zawodowego z prywatnym,
- Priorytet inwestycyjny 8.11 – wzrost efektywności usług instytucji rynku pracy oraz dostosowywanie ich do zmieniających się potrzeb, m.in. poprzez podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadr instytucji rynku pracy,
- Priorytet inwestycyjny 9.4 – rozwój aktywnej integracji społeczno-zawodowej osób wykluczonych, ubogich lub zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem,
- Priorytet inwestycyjny 9.8 – wzmocnienie, koordynacja i tworzenie nowych warunków do rozwoju ekonomii społecznej.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia w 2014 roku uwzględnić będzie również dokument Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, pn. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2030 roku, opublikowany dnia 11 stycznia 2013 r. w Warszawie.

RPD 2014 nawiązywać będzie do celu strategicznego 8 – *Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych*, w tym:

- opracowanie programów przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu (stypendia dla uczniów, podnoszenie standardów w placówkach edukacyjnych, wspieranie programów współpracy międzypokoleniowej),
- ulepszenie systemu pośrednictwa pracy oraz szkolnictwa technicznego i zawodowego, by były one lepiej dopasowane do potrzeb rynku pracy.

Niezmiennie ważna, dla postanowień RPD na rok 2014, jest zaktualizowana Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do 2025 roku, przyjęta Uchwałą Nr XXVIII/553/13 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego dnia 25 czerwca 2013 r.

RPD 2014 wpisywać się będzie w szczególności w Cel strategiczny *Wzrost aktywności społecznej*, w ramach którego planowane jest podniesienie kapitału społecznego poprzez specjalne działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej, głównie poprzez wspieranie organizacji pozarządowych, które w dużej mierze tą aktywność inicjują. Planowane jest także pobudzanie i wzmacnianie struktur edukacji m.in. poprzez promowanie modelu kształcenia przez całe życie.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia, w swoich założeniach na 2014 rok, uwzględnić będzie również postanowienia zaktualizowanej Strategii Polityki Społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2020 roku, przyjętej Uchwałą Nr XIV/253/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego dnia 21 lutego 2012 r.

Ważnym dla RPD 2014 będzie Priorytet III *Wspieranie aktywności i mobilności zawodowej oraz edukacyjnej osób bezrobotnych* poprzez opracowywanie i wdrażanie programów udzielających wsparcia osobom młodym, osobom po 50 roku życia, osobom długotrwale bezrobotnym oraz zagrożonym wykluczeniem społecznym, trwale zwiększając ich kwalifikacje zawodowe i umiejętności społeczne oraz ich aktywność i mobilność zawodową. Założenia RPD 2014 obejmują również działania wspierające na rynku pracy osoby niepełnosprawne.

Ważnym elementem założeń RPD 2014 w regionie są działania na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego.

RPD 2014 będzie dokumentem komplementarnym z wiodącym celem Strategii zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich w województwie warmińsko-mazurskim do 2020 roku: *Rozwój zasobów ludzkich niezbędnym warunkiem rozwoju społeczno-gospodarczego województwa*, w tym z przyjętymi dla jego realizacji priorytetami: *Wzrost zatrudnienia, Kształcenie i wychowanie dla zatrudnienia i integracji społecznej, Efektywna organizacja rynku pracy, Równość szans zatrudnienia, Aktywna i zintegrowana polityka w obszarze bezrobocia*. Działania przewidziane do realizacji mają na celu: wzmocnić system wsparcia inwestorów tworzących miejsca pracy w regionie; rozbudować system samozatrudnienia poprzez zachęcanie i promowanie, a także stworzenie niezbędnej bazy dla bezrobotnych do podejmowania własnej działalności gospodarczej; dostosować system edukacji do potrzeb rynku pracy i in.

W swoich zapisach RPD 2014 nawiązuje również do Regionalnego Planu Działań na rzecz Promocji i Upowszechniania Ekonomii Społecznej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2011-2015 (dalej RPDES), przyjętego przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego dnia 15 listopada 2011 roku w ramach Projektu systemowego „Efektywnie, Fachowo i Skutecznie na Warmii i Mazurach” realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (Priorytet VII, Działalność 7.1., Poddziałanie 7.1.3 PO KL 2007-2013).

Cel główny RPDES, do którego odwołuje się również RPD 2014, zakłada zwiększenie do końca 2015 roku udziału ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa warmińsko-mazurskiego ze szczególnym uwzględnieniem aktywizacji zawodowej i społecznej grup zagrożonych wykluczeniem.

Dodatkowo przy tworzeniu założeń i Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia Województwa Warmińsko-Mazurskiego na rok 2014 wykorzystywane będą również wyniki badań z raportów ewaluacyjnych PO KL:

- Ocena działań prozatrudnieniowych w województwie warmińsko-mazurskim,
- Ocena funkcjonowania ekonomii społecznej w województwie warmińsko-mazurskim.

Przy tworzeniu założeń do RPD na 2014 r oraz samego dokumentu, uwzględniany jest również fakt, iż w 2014 roku planowana jest nowelizacja Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zaproponowane w dokumencie zmiany dotyczyć będą m.in.:

- poprawy efektywności działań urzędów pracy,
- poprawy jakości usług świadczonych bezrobotnym stosownie do ich potrzeb,
- nowych narzędzi wspierających tworzenie miejsc pracy i powrót do zatrudnienia osób bezrobotnych, w tym dla powracających na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dziecka,
- wsparcia zatrudnienia młodych pracowników,
- wsparcia pracodawców zatrudniających bezrobotnych w wieku 50 PLUS.

To, co przede wszystkim jest istotne w propozycjach zmian kierunkowych, to dążenie do zaangażowania podmiotów zewnętrznych (podmiotów prywatnych, organizacji pozarządowych) w działania aktywizacyjne wspierające osoby oddalone od rynku pracy.

Należy także pamiętać, iż dobiega końca okres programowania 2007-2013. Nowa perspektywa podziału środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020 to również nowe priorytety działań dla Warmii i Mazur.

W chwili obecnej trwają prace nad opracowaniem Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2014-2020, który określi cele tematyczne i priorytety inwestycyjne działań w przyszłej perspektywie finansowej.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2014 rok zostanie opracowany przy współpracy instytucji podlegających Samorządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz partnerów zewnętrznych, działających na rynku pracy. Przy opracowaniu dokumentu będą uczestniczyć przedstawiciele samorządu województwa oraz wojewody, reprezentanci samorządowych jednostek wojewódzkich i powiatowych, regionalnych struktur organizacji związkowych i organizacji pracodawców, a także przedstawiciele nauki i szkolnictwa oraz reprezentanci organizacji pozarządowych.

Warmińsko-Mazurski Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2014 rok będzie odpowiedzią na potrzeby stawiane przez regionalny rynek pracy, w związku z tym dokument ten będzie obejmował:

- uwarunkowania prawne RPD na rok 2014,
- opis sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim,
- prognozę sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim,
- istniejące i potencjalne zagrożenia realizacji działań w 2014 roku,
- cele polityki rynku pracy, priorytety i działania na rzecz zatrudnienia na 2014 rok,
- podstawowe kryteria wsparcia projektów, dot. poprawy sytuacji na rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich w regionie,
- główne źródła finansowania zadań ujętych w RPD na 2014 rok,
- monitoring wykonywania zadań RPD na 2014 rok.

2. Wstępny monitoring celów RPD 2013

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2013 rok zakładał realizację następujących celów:

Cel	Wartość wskaźnika realizacji celu	Osiągnięta wartość wskaźnika realizacji celu (listopad 2013)
1. Utrzymanie poziomu bezrobocia na prognozowanym poziomie	116,2 - 120,5 tys.	112,2 tys.
2. Utrzymanie wskaźnika procentowego udziału:		
• młodzieży do 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych – na poziomie nie większym niż:	20,9%	19,4%
• osób w wieku powyżej 50 lat w ogólnej liczbie osób bezrobotnych – na poziomie nie większym niż:	22,7%	23,4%
• osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych osób na poziomie nie większym niż :	53,1%	54,5%
3. Osiągnięcie wskaźnika efektywności programów rynku pracy finansowanych z Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego na poziomie nie niższym niż:	42,0%	52,8%

3. Priorytety polityki rynku pracy w 2014 roku

Kierując się analizą warmińsko-mazurskiego rynku pracy, opierając się na doświadczeniach wynikających z realizacji *Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia* w roku bieżącym oraz wpisując się w działania *Krajowego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2012-2014* oraz inne dokumenty, o których była wcześniej mowa, zaproponowano dwa główne priorytety działań:

1. **Aktywna polityka rynku pracy zmierzająca do zwiększenia adaptacyjności mieszkańców regionu na rynku pracy.**
2. **Doskonalenie usług rynku pracy i innych form pomocy świadczonych przez publiczne służby zatrudnienia.**

Priorytety te są w dużej mierze kontynuacją działań realizowanych przez publiczne służby zatrudnienia w 2013 roku.

Priorytet 1

1. Wsparcie osób znajdujących się w szczególnej sytuacji, w powrocie na rynek pracy.

- Kompleksowa oferta skierowana do osób bezrobotnych i poszukujących pracy dostosowująca wsparcie do indywidualnych predyspozycji i potrzeb uczestników, m.in. poprzez stopniowe wprowadzanie nowych instrumentów wspierających zatrudnienie. ✓
- Inicjowanie działań w zakresie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej bezrobotnych, które realizowane będą poprzez Program Aktywizacja i Integracja.

2. Działania mające na celu ochronę i stworzenie możliwości znalezienia nowego zatrudnienia osobom zagrożonym utratą pracy

- Projekty obejmujące wsparcie dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w tym osób które utraciły zatrudnienie w instytucjach sektora oświaty, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu *outplacement*.
- Inicjowanie i realizacja działań na rzecz wsparcia osób zagrożonych zwolnieniami grupowymi w przedsiębiorstwach oraz monitoring zwolnień grupowych w województwie.
- Ochrona roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

3. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy, w tym w sektorach należących do specjalizacji regionalnych: ekonomia wody, drewno i meblarstwo, żywność wysokiej jakości, a także silver economy.

- Wsparcie podejmowania działalności gospodarczej przez osoby pozostające bez zatrudnienia.
- Współpraca z pracodawcami, wspieranie rozwoju firm w celu utrzymania i wzrostu liczby miejsc pracy (m.in. poprzez granty na telepracę, świadczenia aktywizacyjne, refundację kosztów poniesionych na składki ubezpieczenia społecznego za bezrobotnych do 30 roku życia, podejmujących zatrudnienie pierwszy raz w życiu).
- Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej, w tym spółdzielni socjalnych, jako alternatywy dla instrumentów aktywizujących zawodowo osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Wspieranie przedsiębiorców, u których wystąpił spadek obrotów gospodarczych poprzez przyznawanie i wypłaty świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy finansowanych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, przysługujących w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy.
- Wspieranie wolontariatu, jako alternatywnej drogi wejścia na rynek pracy.
- Stopniowe wprowadzenie nowego instrumentu rynku pracy w formie pożyczek na utworzenie stanowiska pracy lub na podjęcie działalności gospodarczej, udzielanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.
- Wsparcie pracodawców zatrudniających osoby 50+ poprzez dofinansowanie wynagrodzeń za zatrudnionego bezrobotnego.

4. Rozwój usług poradnictwa zawodowego świadczonych na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy

- Organizowanie i świadczenie wyspecjalizowanych usług w zakresie planowania kariery zawodowej na rzecz bezrobotnych i poszukujących pracy.
- Świadczenie usług poradnictwa zawodowego na rzecz pracodawców oraz ich pracowników poprzez udzielanie wsparcia w rozwoju zawodowym pracowników oraz pomocy w doborze kandydatów do pracy.
- Promowanie poradnictwa zawodowego poprzez inicjowanie i organizację wydarzeń związanych z rozwojem poradnictwa zawodowego przy współpracy z innymi instytucjami realizującymi poradnictwo zawodowe na Warmii i Mazurach.
- Opracowywanie, aktualizowanie i upowszechnianie informacji zawodowych niezbędnych w procesie podejmowania decyzji zawodowych, planowania kariery zawodowej oraz aktywnego poszukiwania pracy.

5. Rozwój usług sieci EURES

- Świadczenie usług, w tym m.in. pośrednictwa pracy związanego ze swobodnym przepływem pracowników na terenie państw Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii.
- Rozszerzenie liczby podmiotów uprawnionych do świadczenia usług w ramach sieci EURES poprzez uwzględnienie podmiotów zewnętrznych, które uzyskały akredytację ustaloną przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.
- Koncentrowanie się na usługach indywidualnych, dostosowanych do potrzeb (np. pomoc w poszukiwaniu pracy, aktywne kojarzenie kandydatów i ofert pracy, nowe usługi zgodne z dynamiką rynku pracy).

6. Ułatwienie osobom bezrobotnym i poszukującym pracy dostępu do zróżnicowanych form pomocy, oferowanych przez instytucje rynku pracy

- Działania mające na celu m.in. przekazanie informacji nt. możliwości dostępu osób bezrobotnych do działań aktywizacyjnych świadczonych przez podmioty zewnętrzne (rejestr agencji zatrudnienia).
- Promowanie i rozwój systemu informacji o możliwościach kształcenia ustawicznego zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami rynku pracy

Zadanie to realizowane będzie poprzez:

- Prowadzenie przez Wojewódzki Urząd Pracy Rejestru Instytucji Szkoleniowych ułatwiającego dostęp do aktualnej oferty edukacyjnej firm szkoleniowych.
- Promocję szkoleń/kursów zawodowych opartych o certyfikowane programy nauczania, zakończone uzyskaniem przez uczestników powszechnie uznawanych certyfikatów lub nabyciem uprawnień, które zwiększają szansę na podjęcie nowego zatrudnienia.
- Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych, analizę dot. efektywności szkoleń w poszczególnych obszarach tematycznych.

Priorytet 2

1. Analiza procesów zachodzących na regionalnym rynku pracy

- Opracowywanie badań i analiz rynku pracy w celu podniesienia efektywności prowadzonych działań na rzecz wzrostu i promocji zatrudnienia.
- Analiza struktury bezrobotnych, z uwzględnieniem osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
- Monitoring Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku.

2. Usprawnienie działań publicznych służb zatrudnienia poprzez wdrożenie i rozwój spójnego systemu informacyjnego

- Zwiększenie wykorzystania innowacyjnych rozwiązań technologicznych w realizacji działań służących doskonaleniu świadczenia usług i instrumentów oraz programów rynku pracy (m.in. Zielona Linia, Telekonferencje). ✓
- Rozwój narzędzi i systemów informatycznych obsługujących powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy (Syriusz, Viator).
- Budowa i rozwój skoordynowanego systemu współpracy i wymiany informacji między publicznymi służbami zatrudnienia oraz innymi instytucjami rynku pracy, ośrodkami pomocy społecznej na poziomie regionalnym i lokalnym.

3. Podnoszenie kwalifikacji pracowników publicznych służb zatrudnienia oraz jakości świadczonych przez nich usług

- Promocja kształcenia ustawicznego wśród pracowników publicznych służb zatrudnienia poprzez udział w szkoleniach merytorycznych i warsztatach dotyczących tematyki właściwej do zajmowanego stanowiska i zakresu czynności.
- Realizacja projektów służących wzmocnieniu i rozwojowi publicznych służb zatrudnienia poprzez szkolenia powiązane bezpośrednio z potrzebami oraz specyfiką realizowanych zadań.

Realizacja niektórych działań uzależniona będzie od wprowadzenia w życie znowelizowanej Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz szczegółowych rozporządzeń z nią związanych.

4. Priorytetowe grupy osób

Biorąc pod uwagę uwarunkowania regionalnego rynku pracy – za grupy, które należy szczególnie objąć wsparciem na rynku pracy, proponuje się uznać:

- osoby w wieku 50+;
- młodzież do 30 roku życia (w tym tzw. grupę NEET³);
- długotrwale bezrobotnych;
- bezrobotne osoby niepełnosprawne i inne grupy osób zagrożone wykluczeniem społecznym.

Działania inicjowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, a także podejmowane w ramach projektów finansowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (PO KL) obejmowały już w latach poprzednich programami aktywizacji zawodowej i projektami unijnymi trzy główne grupy wymagające wsparcia tzn. osoby w wieku 50+; młodzież do 30 roku życia oraz długotrwale bezrobotnych. Ponadto do osób tych kierowane były ustawowe działania urzędów pracy finansowane ze środków Funduszu Pracy. Mając jednak na uwadze dostępne statystyki oraz aktualną sytuację na rynku pracy w regionie proponuje się utrzymać te grupy, jako grupy priorytetowe.

³ generacja NEET: *Not in Education, Employment, or Training* – młodzież bez pracy, nauki czy szkolenia., M. Szcześniak, Gloria Rondin: Pokolenie „ani-ani”: o młodzieży, która się nie uczy, nie pracuje i nie dba o samokształcenie

Młodzież do 25 roku życia⁴

W Polsce, na przestrzeni 2013 roku, podjęto szereg działań mających na celu zahamowanie ciągłego wzrostu poziomu bezrobocia wśród osób młodych. Jednakże zjawisko postępującego wzrostu bezrobocia wśród młodych osób nadal utrzymuje się na wysokim poziomie zarówno w całej UE, jak i Polsce. Obok wysokiego poziomu bezrobocia wśród osób młodych, zauważalny jest również problem dużej skali zatrudnienia czasowego szczególnie w grupie wiekowej 15-24 lata. Szerokie stosowanie umów o pracę na czas określony wpływają na jakość kapitału ludzkiego i wydajność pracy, gdyż pracownicy tymczasowi mają mniejszy dostęp do szkoleń zawodowych. Konieczność zintensyfikowania działań skierowanych do grupy NEET jest związana z wytycznymi dotyczącymi polityki gospodarczej i zatrudnienia, zaproponowanymi przez Komisję Europejską. Do grupy tej należą zazwyczaj osoby między 15 a 24 rokiem życia, które niezależnie od posiadanego wykształcenia nie pracują i nie uczą się, w związku, z czym są bardziej zagrożone wykluczeniem z rynku pracy.

W III kwartale 2013 r. w województwie warmińsko-mazurskim wskaźnik zatrudnienia osób młodych (15-24 lata) wynosił 22,7%. Dane dotyczące bezrobocia świadczą o tym, że rynek pracy, pomimo zintensyfikowania działań publicznych służb zatrudnienia dla tej grupy bezrobotnych jest nadal trudny dla młodzieży. Na koniec listopada 2013 r. w urzędach pracy w województwie zarejestrowanych jest blisko 21,8 tys. młodych, którzy stanowią 19,4% ogółu bezrobotnych. Dla porównania w Polsce wskaźnik ten wynosi 19,0%. Stopa bezrobocia osób młodych w regionie wynosi 27,3%, natomiast w Polsce 11,9%.

Osoby w wieku 50+

Pomimo podjęcia wielu działań skierowanych do osób powyżej 50 roku życia, nadal brakuje zintegrowanej strategii na rzecz aktywnego starzenia się. Osoby w wieku 50+ od wielu lat borykają się z brakiem zatrudnienia i znalezieniem pracy.

W województwie warmińsko-mazurskim na koniec listopada 2013 grupa ta stanowiła 23,4% ogółu bezrobotnych (blisko 26,3 tys. zarejestrowanych osób) i wykazuje tendencję wzrostową. W stosunku do listopada 2012 wskaźnik zwiększył się o 2,1 pkt proc. Dynamika zmian na rynku pracy, jak również niedostosowanie wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych do aktualnych potrzeb rynku powoduje to, że grupa osób bezrobotnych w wieku 50+ ma coraz większe problemy z odnalezieniem się na rynku pracy i wymaga kontynuowania działań na jej rzecz.

Długotrwale bezrobotni

Długotrwale bezrobotni, w myśl ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, to osoby pozostające w rejestrze powiatowych urzędów pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat (z wyłączeniem okresu odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych). Analiza sytuacji tej grupy na rynku pracy wykazuje, że odsetek długotrwale bezrobotnych w regionie systematycznie wzrasta. W ciągu roku (listopad 2012-2013) udział procentowy tej grupy w ogólnym bezrobociu wzrósł z 52,2% do 54,5%. Niepokojącym problemem tych osób może być wykluczenie nie tylko z aktywności zawodowej, ale i społecznej, co powoduje utratę motywacji do zmian. Niebezpieczeństwo długotrwałego bezrobocia może powodować również utratę zdolności oceny sytuacji i brak umiejętności podejmowania jakichkolwiek działań na rzecz poprawy swojej sytuacji. Obecnie rynek pracy wymaga od osób bezrobotnych nowych zachowań, umiejętności w zakresie poszukiwania pracy, przygotowania się i przekwalifikowania, radzenia sobie z bezrobociem, utrzymania miejsca pracy.

⁴ Statystyki o rynku pracy nie dysponują danymi nt. młodzieży do 30 roku życia. Zmiane taka i rozszerzenie tej grupy bezrobotnych ma przynieść ze sobą znowelizowana ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Bezrobotne osoby niepełnosprawne i inne grupy osób zagrożone wykluczeniem społecznym

Bezrobotne osoby niepełnosprawne stanowią niewielki odsetek w strukturze regionalnego bezrobocia (5,7%), natomiast ze względu na duże zagrożenie wykluczeniem społecznym osoby te należy objąć szczególnym wsparciem. Na koniec listopada 2013 r. w rejestrach urzędów pracy w województwie figurowało prawie 6,4 tys. bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności (dla porównania w tym samym czasie 2012 r. – 5,7 tys. osób, które stanowiły 5,3% ogółu bezrobotnych).

Wykluczenie społeczne wiąże się nie tylko z problemami, wynikającymi z braku zatrudnienia, ale również z niemożnością uczestniczenia w pełni w życiu społeczno-zawodowym. Interwencja na rynku pracy, kierowana jest zarówno do tych osób, które od wielu lat potrzebują pomocy, jak również do zupełnie nowych grup społecznych, dotkniętych negatywnymi zjawiskami społecznymi i procesami gospodarczymi. Prowadzenie polityki rynku pracy oraz polityki społecznej powinno polegać na skutecznym i efektywnym świadczeniu usług aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, skierowanych do osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, łączące reintegrację społeczną z uzyskaniem przez osoby bezrobotne zatrudnienia, a także jego późniejszego utrzymania.

Także Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w projekcie założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz niektórych innych ustaw, mając na uwadze następstwa procesów demograficznych, z jakimi przyjdzie się zmierzyć w najbliższej przyszłości, do osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy proponuje zaliczyć osoby bezrobotne:

- do 30 roku życia,
- powyżej 50 roku życia,
- długotrwale bezrobotne,
- korzystające ze świadczeń pomocy społecznej,
- posiadające dzieci do 6 roku życia lub dzieci niepełnosprawne do 18 roku życia,
- niepełnosprawne.

WICEDYREKTOR
ds. Rynku Pracy

Wiesław K. Brudziński